

тивно-земельного устрою, укрупнення адміністративних утворень зі збереженням унітарної форми територіального устрою, збереження існуючого адміністративно-територіального поділу країни з можливим переглядом кордонів деяких областей з точки зору вирівнювання економічних та просторових показників.

При розробці законопроекту «Про територіальний устрій України» необхідно брати до уваги ряд основних проблем, які виявлені в результаті дослідження існуючої ситуації у сфері адміністративно-територіального устрою: розташування у багатьох випадках на території міст інших міст, а також сіл, селищ як окремих адміністративно-територіальних одиниць, а також існування населених пунктів, територія яких відокремлена від основної території адміністративно-територіальної одиниці (анклави); збереження всупереч Конституції України серед адміністративно-територіальних одиниць таких категорій, як селище міського типу, сільрада, а також селища на рада та міськрада; невизначеність чіткої процедури та відсутність чітких критеріїв для утворення районів, віднесення населених пунктів до категорії сіл, селищ та міст, що спричинює великі диспропорції адміністративно-територіальних одиниць, неабияк ускладнює можливості управління територіями; відсутність у багатьох випадках визначених меж адміністративно-територіальних одиниць або становлення значної частини меж таких одиниць без урахування місцевих природних, історичних та інших факторів, що породжує компетенційні спори між органами влади та місцевого самоврядування; надмірна подрібненість адміністративно-територіальних одиниць на низовому рівні; відсутність достатньої правової бази для розмежування сфер компетенції органів виконавчої влади та місцевого самоврядування різного рівня, що має наслідком дублювання функцій; відсутність належної фінансової бази, що потребує вдосконалення ресурсного забезпечення місцевого і регіонального розвитку, розширення кола місцевих податків з одночасним скороченням кількості місцевих зборів; недостатність кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування.

Оскільки правовим наслідком прийняття Закону України «Про територіальний устрій України» має бути зміна територіальної організації влади, децентралізація владних повноважень, викладення в нових редакціях законів, якими визначаються питання організації діяльності та правового статусу органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, наступним етапом законодавчого розвитку має стати приведення інших актів законодавства України у відповідність до законів України «Про територіальний устрій України», про місцеве самоврядування та виконавчу владу, внесення відповідних змін до Основного Закону України.

За підрахуванням Міністерства юстиції України, кількість законодавчих актів, тобто законів і кодексів, які потребуватимуть змін або взагалі викладення в новій редакції, сягатиме понад 300. Серед них акти з питань місцевого самоврядування, бюджетного, виборчого, земельного законодавства, акти з питань архітектури і містобудування, комерційного та екологічного законодавства.

Після прийняття Закону України «Про територіальний устрій України» мають втратити чинність Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 12 березня 1981 р. «Про порядок вирішення питань адміністративно-тери-

торіального устрою Української РСР» та Постанова Президії Верховної Ради Української РСР від 29 липня 1980 р. «Про практику застосування законодавства про порядок найменування й перенайменування адміністративно-територіальних одиниць і населених пунктів республіки».

Таким чином, можна зробити висновок, що територіальний устрій України слід удосконалювати перш за все у сфері відносин держави та місцевого самоврядування, приведення у відповідність європейським стандартам українських адміністративно-територіальних одиниць не лише за кількісними, але й за якісними показниками. Доцільно змінити статус органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій, провести ретельну децентралізацію та чітке розмежування компетенції та фінансів держави та місцевого самоврядування.

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Ю.В. Ткаченко.

Гудзь Тетяна Іванівна

*Харківський національний університет внутрішніх справ,
старший викладач кафедри конституційного та міжнародного права*

ПРАВОВИЙ СТАТУС МІСЦЕВОЇ МІЛІЦІЇ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Вже не перший рік в Україні ведуться гострі дискусії щодо необхідності створення місцевої міліції, як правоохоронного органу, який був би максимально наближений до населення та його проблем.

На нашу думку, наявність всіх необхідних для цього передумов очевидна: це існування як загальнодержавного, так і місцевого рівнів управління, на які покладається завдання щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян; можливість фінансування муніципальної міліції за рахунок місцевого бюджету, що дозволяє врахувати потреби конкретних територіальних громад і, як результат, посилює ефективність їхньої діяльності; існування як зарубіжного, так і вітчизняного досвіду створення та функціонування муніципальної міліції, і що не менш важливо — надання законодавством України органам місцевого самоврядування права формування муніципальної міліції. Однак однією з перепон на шляху розвитку інституту місцевої міліції є те, що її правовий статус на законодавчому рівні так і не визначено, хоча в цьому напрямку були зроблені наступні кроки.

Вперше конститутивні правові засади формування місцевої міліції були закріплені в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. Однак відсутність законодавчо визначеного механізму функціонування місцевої міліції стало на перешкоді розвитку даного інституту.

З метою підвищення рівня роботи міліції щодо забезпечення захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, їх власності, охорони громадського порядку в містах та інших населених пунктах, запобігання правопорушен-

ням, посилення боротьби із злочинністю, своєчасного виявлення фактів недодержання вимог законодавства та виходячи з необхідності більш тісного співробітництва її з населенням, 22 січня 2001 р. Президент України підписав Указ «Про утворення місцевої міліції», згідно з яким місцева міліція утворюється органами місцевого самоврядування за спільним поданням місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, погодженим із Міністерством внутрішніх справ України і утримується за рахунок коштів місцевого бюджету. При цьому в Указі зазначалося, що порядок та умови проходження служби працівниками місцевої міліції регулюються Законом України «Про міліцію» та Положенням про проходження служби рядовим та начальницьким складом ОВС.

Наступним кроком у становленні місцевої міліції стало прийняття 4 березня 2004 р. Верховною Радою України Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місцевої міліції». Цим законом були внесені зміни до Бюджетного кодексу України, Законів «Про міліцію», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», а також визначено правове положення, завдання та функції, порядок створення та утримання її підрозділів. Зокрема, ст. 71 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місцевої міліції» визначає механізм формування, завдання та структуру місцевої міліції. При цьому місцева міліція залишається підрозділом органів внутрішніх справ, який входить до структури МВС і підпорядковується міністру, а її створення залежить від волевиявлення міськради. Але положення даного Закону так і не були реалізовані, оскільки його з 2005 р. щороку зупиняли, а в 2008 р. взагалі скасували.

З метою законодавчого врегулювання проблеми щодо створення та діяльності місцевої міліції, у 2005 р. у Верховній Раді України було зареєстровано проект Закону України «Про міліцію місцевого самоврядування». Предметом регулювання даного проекту мали стати відносини організації і діяльності міліції місцевого самоврядування, визначення правового статусу цієї міліції та відповідальності її працівників. Закон не встановлював жорсткої структури органу міліції місцевого самоврядування, але пропонував перелік підрозділів, який відповідає об'єктивно необхідним функціям охорони громадського порядку. Однак даний проект не отримав позитивної оцінки з боку Головного науково-експертного управління, а тому був повернутий на доопрацювання.

Таким чином, жоден із згаданих документів так чітко і не визначив приналежність місцевої міліції до певної підсистеми органів публічної влади — державного апарату чи системи місцевого самоврядування. Проте, цілком очевидно, що орган публічної влади одного виду не може перебувати в підпорядкуванні органу публічної влади іншого виду. То ж, якщо місцева міліція є органом місцевого самоврядування, то вона не може входити до системи органів виконавчої влади чи перебувати у підвійному підпорядкуванні. В цьому випадку мова може йти лише про підзвітність та підконтрольність. Саме в цьому напрямку має бути скерований статус місцевої міліції, а зарубіжний досвід діяльності муніципальної поліції яскраво засвідчує актуальність і необхідність існування даного інституту та місцевого рівні.

Незважаючи на те, що на даний час правовий статус місцевої міліції досі не визначений, наявність позитивного досвіду створення та функціонування в ряді міст України (Бердянськ, Київ, Мукачеве, Харків, Луцьк) підрозділів муніципальної міліції, яка за своїми організаційно-правовими та функціональними особливостями відрізнялася від звичайних підрозділів міліції, все ж таки існує. На наш погляд, муніципальна поліція має представляти собою правоохоронний орган, який буде знаходитись у повному розпорядженні органів місцевого самоврядування, тобто не перебуватиме у штатах органів внутрішніх справ. Разом з тим, координація діяльності муніципальної поліції може здійснюватись спільно виконавчими органами місцевих рад з органами внутрішніх справ та прокуратури. Водночас порядок придбання, видачі працівникам муніципальної поліції спеціальних засобів та їх зберігання, повинен визначатись Міністерством внутрішніх справ України.

Науковий керівник: к.ю.н., професор Ю.М. Коломієць.

Іноземцева Юлія Максимівна

НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого»,

студент, факультет підготовки кадрів для системи Пенсійного Фонду України,
3 курс, 1 група

ПОРУШЕННЯ ДЕЯКИХ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЗАСАД ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ

Існування демократичного устрою держави неможливе без формування органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом вільного волевиявлення народу, яке відповідно до ст. 69 Конституції України здійснюється через вибори. Тому інститут виборчого права — це невід'ємна частина сучасного конституційного права нашої країни, яку проголошено демократичною та правовою державою.

У ст. 71 Основного Закону України зазначено, що вибори до органів державної влади та органів місцевого самоврядування є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Проте, прийнявши Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» 10.07.2010, законодавець знехтував міжнародними стандартами вільних, справедливих, чесних та прозорих виборів. Саме за цим Законом 31 жовтня 2010р. були проведені чергові місцеві вибори, які за визнанням вітчизняних та зарубіжних спостерігачів супроводжувалися порушенням міжнародних демократичних принципів виборчого процесу.

Виборчий процес — це урегульована правовими та іншими соціальними нормами діяльність органів, організацій, окремих громадян, їхніх колективів і груп (суб'єктів виборчого процесу) з підготовки і проведення виборів до представницьких та інших виборчих органів держав-